

Bahçelerdeki bitki örtüsü hastalıklı

Автор(и): проф.д.с.н. Марияна Накова, Аграрен университет Пловдив; проф. д-р Борис Наков, Аграрен университет Пловдив; гл. ас. д-р Катя Василева, ИЗК "Марица" - Пловдив

Дата: 28.06.2017 *Брой:* 6/2017

Son yıllarda, çiftçiler özellikle süs çalılarında, bazı yapraklı sebzelerde ve otlarda (yemekler ve konserveler için) hastalıkların ortaya çıkması ve yayılması konusunda endişe duymaktadır. Yapılan izleme, pratikte henüz bilinmeyen ve literatür bilgilerinin yetersiz olduğu hastalık etmenlerinin ortaya çıktığını göstermektedir. 2015-2016 döneminde, hastalıklardan ağır şekilde etkilenen vejetasyon üzerinde çalışmalar yürütülmüştür.

Titrek kavak (Populus tremula)

Yaprak lekeleri /Marssonina castagenil.

İlk olarak, yapraklarda kenarları daha koyu, açık kahverengi lekeler görülür. Daha ileri bir aşamada bu lekelerin merkezi beyazlaşır ve mantarın aservülüsleri olan siyah noktacıklarla "sivilceli" bir hal alır (Şekil 4). Ağır şekilde etkilenen yapraklar yanar ve erken yaprak dökümü meydana gelir.

Mücadele:

Erken dönemde bakır içeren fungusitler, Dithane M 45 - %0.25 veya Captan - %0.3 ile ilaçlama yapılmalıdır.

İtirşahi (*Geranium macrorrhizum*)

Külleleme (*Sphaerotheca humuli*).

Yapraklarda grimsi-beyaz, spor oluşturan miselyum örtüsü gelişir (Şekil 5). İlerleyen aşamada mantarın kleistotesyaları olan siyah noktalar gözlenir. Semptomlar çiçek organlarında da görülür. Erken aşamada hastalık, üzerinde ince beyaz bir örtü gelişen genç, narin sürgünlere saldırır.

Mücadele:

- Sağlıklı dikim materyali kullanın.
- Hastalık ilk görüldüğünde, kükürt içeren ürünlerle ilaçlama yapın.
- Bitkiler ağır şekilde etkilendiğinde, toprak üstü kısımlar kesilip yakılmalı ve ardından Topsin M - %0.1, Bayfidan 250 EC - %0.01, Folicur 25 EC - %0.08 veya ıslanabilir kükürt ile kombine edilmiş berrak formalin - %0.6 ile ilaçlama yapılmalıdır.

Bahçe labadası (*Rumex patientia*) ve Kuzukulağı (*Rumex acetosa*)

Pas (*Uromyces rumicis*) - ülkemizde bahçe labadası ve kuzukulağı üzerinde görülen yeni bir hastalık.

Bahçe labadası (*Rumex patientia*) ve kuzukulağı (*Rumex acetosa*) üzerinde başlangıçta yaprak epidermisinde hafif şişkinlikler oluşur ve epidermis çatladıktan sonra patojenin urediniyospor ve teliosporlarından oluşan tozlu bir kitle ortaya çıkar. Çoğunlukla ilk sorilerin etrafında ikincil sori halkaları oluşur. Ağır şekilde etkilenen yapraklar hızla solup nekrotik hale gelir (Şekil 6).

Külleme (*Erysiphe poligoni*, *Oidium poligoni*) - bahçe labadası ve kuzukulağı üzerinde yeni bir patojen. Yapraklarda beyaz, gevşek bir örtü gelişir ve bu örtü hızla yaprak ayasına yayılır. Ağır şekilde saldırıya uğrayan yapraklar solar ve dokular nekrotikleşir (Şekil 7). Hasta bitkiler daha az sayıda ve daha küçük yapraklar üretir. Pas ve külleme birlikte ortaya çıktığında zarar daha şiddetli olur.

Mücadele.

- Ürünün daha erken hasat edilmesi.
- Ağır şekilde etkilenen yaprak ve sapsaların kesilip yakılması ve ardından kükürt içeren ürünlerle ilaçlanmasını içeren önleyici tedbirlerin uygulanması.
- Her iki hastalık da mevcutsa, vejetasyonun başlangıcında kükürt içeren fungusitlerle ilaçlama yapılmalıdır.

Oğulotu (*Melissa officinalis*)

Külleme (*Golovinomyces biocellatus*) - oğulotunda görülen yeni bir hastalık. Yaprak ayasının her iki yüzünde beyaz, tozlu bir örtü oluşur ve bu örtü daha sonra grimsi bir renk alır. Miselyum ayrıca yaprak sapsalarında, dallarda ve çiçek organlarında da gelişir (Şekil 8). Yaz sonuna doğru mantarın kleistotesyaları oluşur. Patojen, bitki artıklarında kleistotesya ve rizomlar üzerinde miselyum halinde yaşamını sürdürür.

Yaprak lekeleri (*Phyllosticta decidua*) - oğulotunda görülen yeni bir hastalık (Şekil 9). Yapraklarda kahverengi kenarlı ve üzerinde mantarın piknidyumları olan siyah noktalar bulunan küçük lekeler görülür. Patojen, bitkilerin yanı sıra topraktaki artıklarda da yaşamını sürdürür.

Mücadele.

- Eđer ürün ağır şekilde bulaşık ise ve zarar saplarda da görülüyorsa, etkilenen kısımlar toplanıp yakılmalıdır.
- Erken ilkbaharda күкүрт içeren ürünlerle ilaçlama yapın, yaprak lekeleri için ise bakır içeren ürünleri kullanın. Topsin M fungusiti her iki hastalığa karşı da etkilidir.

Çemenotu (*Trigonella foenum-graecum*)

Külleme (*Erysiphe polygoni*). Hastalık tüm organlar üzerinde - yapraklar, sapslar, çiçekli dallar - gelişir. Üzerlerinde yoğun, kabarık, grimsi-beyaz bir fungal örtü oluşur. Ağır şekilde etkilenen bitkiler solar ve kurur.

Mücadele.

Önleyici olarak күкүрт içeren ürünlerle ilaçlama yapılmalıdır. Tohum üretim parselleri Topsin M - %0.1 veya Folicur 25 EC - %0.08 ile ilaçlanabilir.

Kereviz (*Apium graveolens*)

Külleme (*Erysiphe heraclei*). Bitkilerin etkilenen organlarında beyaz bir ektopofitik miselyum gelişir. Semptomlar bileşik şemsiyelerde, taç yapraklar ve meyveler dahil olmak üzere de gözlenir (Şekil 10). Patojenin havuç, maydanoz ve yabancı havuç üzerinde de görüldüğü bildirilmiştir. Yeşil organlar üzerinde miselyum ve bitki artıklarında kleistotesya halinde kışı geçirir.

Mücadele.

Bitki artıkları imha edilmeli ve gerektiğinde bitkiler tiyofanat-metil ile ilaçlanmalıdır.

Maydanoz (*Petroselinum sativum*)

2016 yılında külleme ve yaprak lekelerinden kaynaklanan kitlesel zarar gözlemlenmiştir.